

*Załącznik nr 3 do Uchwały nr 20/Z/2025 Zarządu
Banku Spółdzielczego w Podegrodziu z dnia 25.02.2025
Załącznik nr 3 do Uchwały nr 17/RN/2025
Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Podegrodziu
z dnia 26.02.2025*

STRATEGIA ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA

Bank Spółdzielczy
w Podegrodziu Grupa BPS

Spis treści

Spis treści.....	2
1. Postanowienia ogólne	3
2. Podstawowe definicje	4
3. Istota i cel zarządzania ryzykiem.....	6
4. Organizacja zarządzania ryzykiem	8
5. Zasady zarządzania ryzykiem.....	9
6. Zasady ustalania wewnętrznych limitów ryzyka.....	11
7. Zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem	13
8. Kontrola ryzyka	14
9. Kultura ryzyka	14
10. Polityka zatwierdzania nowych produktów	15
11. Ryzyko geopolityczne	16
12. Ryzyko ESG	16
13. Postanowienia końcowe.....	17

Załączniki:

1. Załącznik 1: Strategia (polityka długoterminowa) kapitałowa
2. Załącznik 2: Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym
3. Załącznik 3: Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie ryzyka płynności
4. Załącznik 4: Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej
5. Załącznik 5: Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności.
6. Załącznik 6: Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym (rynkowym)

1. Postanowienia ogólne

§ 1

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Podegrodziu, zwany w dalszej części Bankiem, generuje ryzyko.

§ 2

Bank, działając w interesie swoich członków, prowadzi działalność bankową na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną.

§ 3

Bank w ramach oceny procesu szacowania kapitału wewnętrznego określa mapę ryzyka istotnego w oparciu o analizę jakościowych i ilościowych kryteriów istotności ryzyk, z uwzględnieniem modelu biznesowego Banku.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka w Banku jest **ryzyko kredytowe** oraz jego pochodne wymienione w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 26 marca 2017r oraz w Dyrektywie 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26 czerwca 2013r., zwanej dalej Dyrektywą tj. ryzyko koncentracji, rezydualne, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych. Jednocześnie w Banku występują również inne rodzaje ryzyka takie jak:

1. ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe oraz,
2. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
3. operacyjne (w tym braku zgodności),
4. ryzyko płynności i finansowania,
5. ryzyko inwestycji finansowych,
6. ryzyko kapitałowe (niewypłacalności) będące pochodną ww. ryzyk
7. biznesowe (w tym wyniku finansowego), będące pochodną pozostałych ryzyk, zarządzane w procesie planowania,
8. ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
9. inne ryzyka, na podstawie Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

§ 4

W celu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem Bank wprowadza regulację o nazwie „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Podegrodziu”, zwaną w dalszej części opracowania Strategią.

Niniejsza Strategia jest zgodna z celami strategicznymi i ogólnymi zamierzeniami Banku w zakresie zarządzania ryzykiem, zawartymi w Strategii działania Banku.

§ 5

Niniejsza Strategia określa:

1. Istotę i cel zarządzania ryzykiem w Banku,
2. Rolę organów nadzorczych i pracowników w procesie zarządzania ryzykiem,
3. Zasady zarządzania ryzykiem,
4. Zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem, zawarte w Strategiach szczegółowych (Politykach długoterminowych), stanowiących załączniki do niniejszej Strategii.
5. Zasady kontroli wewnętrznej i audytu.

§ 6

Przy opracowaniu niniejszej Strategii uwzględniono wytyczne wynikające z postanowień rekomendacji nadzorczych oraz zapisów ustawowych, w tym Dyrektywy 2013/36/UE oraz Rozporządzenia 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku oraz adekwatnością kapitałową (ryzyko niewypłacalności).

2. Podstawowe definicje

§ 7

Przyjęte w niniejszej Strategii pojęcia oznaczają:

1. Rada Nadzorcza – Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Podegrodziu;
2. Zarząd – Zarząd Banku Spółdzielczego w Podegrodziu;
3. Komórka monitorująca ryzyko – Stanowisko ds. ryzyk
4. Audyt wewnętrzny – kontrola poprawności i efektywności zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową sprawowana przez odpowiednie służby SSOZ BPS oraz Banku Zrzeszającego na zasadzie odrębnych umów.
5. Bank Zrzeszający – Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.
6. Pakiet CRD IV / CRR – pakiet norm ostrożnościowych zawartych w Dyrektywie 2013/36/UE oraz w Rozporządzeniu 575/2013 UE z dnia 26 czerwca 2013r.
7. Kryteria ilościowe i jakościowe uznawania ryzyk za istotne zostały określone w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.
8. Ryzyko kredytowe – ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.
9. Ryzyko koncentracji - zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.
10. Ryzyko rynkowe (walutowe) - ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.
11. Ryzyko ogólne stóp procentowych w portfelu bankowym - obecne lub przyszłe ryzyko spadku zarówno wartości dochodów, jak i wartości ekonomicznej instytucji, wynikające z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na instrumenty wrażliwe na zmiany stóp procentowych, w związku z:
 - a) ryzykiem niedopasowania – wynikającym ze struktury terminowej instrumentów wrażliwych na stopę procentową, którego źródłem są różnice w czasie zmian oprocentowania, obejmujące zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej rentowności (ryzyko równoległe) lub zróżnicowane w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe);
 - b) ryzykiem bazowym – wynikającym ze zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem instrumentów wrażliwych na stopy procentowe, które mają podobne okresy zapadalności, ale są wyceniane przy użyciu różnych indeksów stóp procentowych, związane z niedoskonałą korelacją w dostosowywaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, które w innym przypadku miałyby podobne cechy w zakresie zmian oprocentowania.
 - c) ryzykiem opcji – wynikającym z opcji (wbudowanych i jawnych), dzięki którym instytucja lub jej klient mogą zmienić poziom i terminy swoich przepływów pieniężnych, tj.:

- wynikającym z instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z opcji, o ile leży to w jego interesie finansowym,
- wynikającym z domyślnej elastyczności lub w ramach terminów dla instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w związku z czym zmiany stóp procentowych mogą wpłynąć na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko opcji behawioralnej klienta).

12. Ryzyko operacyjne – to możliwość wystąpienia straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne.
13. Ryzyko płynności – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.
14. Ryzyko finansowania – zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.
15. Ryzyko braku zgodności – skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych. Z uwagi na fakt, że Bank funkcjonuje na terenie jednego kraju, na określonym przez Statut obszarze oraz korzysta głównie z regulacji wzorcowych Banku Zrzeszającego – pomiar skutków tego ryzyka przeprowadza razem z ryzykiem operacyjnym.
16. Ryzyko rezydualne – jest to ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego (form zabezpieczeń), które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich przyjmowania. W Banku ryzyko rezydualne stanowi element ryzyka kredytowego. Polityka w zakresie zabezpieczeń wierzytelności Banku jest elementem Polityki kredytowej Banku. Szczególnym przypadkiem ryzyka rezydualnego jest ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.
17. Ryzyko biznesowe – ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzykiem biznesowym Bank zarządza opracowując plan ekonomiczno-finansowy, w którym uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym. Zasady zarządzania ryzykiem biznesowym zawiera Instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego.
18. Ryzyko kontrahenta – ryzyko nie wywiązania się z umowy zwrotności środków podmiotu, w którego produkty Bank zainwestował wolne środki, pozostałe po zaspokojeniu akcji kredytowej. Bank zarządza ryzykiem kontrahenta, przeprowadzając ocenę kontrahenta w oparciu o zapisy Polityki (zasad) rachunkowości w części dotyczącej wyceny i tworzenia odpisu aktualizacyjnego na inne aktywa Banku.
19. Ryzyko bancassurance – ryzyko łączenia produktów bankowych z ubezpieczeniowymi, badane w ramach oceny ryzyka kredytowego oraz ryzyka braku zgodności.
20. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej - oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia nieplanowanych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogących przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.
21. Ryzyko niewypłacalności – zagrożenie wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie banku.
22. Ryzyko inwestycji – ryzyko zaangażowania w inwestycje takie jak, instrumenty kapitałowe (z wyjątkiem instrumentów kapitałowych emitowanych przez Bank Zrzeszający), nieruchomości, instrumenty dłużne (z wyłączeniem lokat w Banku Zrzeszającym), jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, itp.
23. Identyfikacja ryzyka – analiza, na podstawie zgromadzonych danych, czynników wewnętrznych i zewnętrznych występowania ryzyka w Banku oraz stopnia ich wpływu na wynik finansowy. Metody i

procedury identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykami w Banku. Proces identyfikacji ryzyka odbywa się w formie:

- 1) gromadzenia, aktualizacji, przechowywania danych,
- 2) wykorzystanie dostępnych baz danych,
- 3) generowania raportów dotyczących ryzyka,
- 4) udostępniania raportów komórkom odpowiedzialnym za analizę danych,
- 5) analizy i oceny czynników ryzyka na podstawie zgromadzonych danych,

24. Pomiar/ szacowanie ryzyka - zasady pomiaru, analizy oraz testowania warunków skrajnych ekspozycji na ryzyko, umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem w skali Banku, ujęte w wewnętrznych procedurach.
25. Raportowanie ryzyka - określenie formy i terminów przekazywania wewnętrznego sprawozdania o poziomie ryzyka, którego szczegółowość i częstotliwość sporządzania powinny być adekwatne do rodzaju i skali ponoszonego przez Bank ryzyka. Sprawozdanie powinno być dostępne dla właściwych pracowników w czasie wystarczającym do przeprowadzenia i podjęcia odpowiednich działań.
26. Limitowanie ryzyka - określenie zasad ustalania i weryfikacji wewnętrznych limitów oraz wskazanie komórki lub pracowników odpowiedzialnych za ich ustalanie i weryfikowanie.
27. Limity ustalane są w oparciu o dane historyczne z uwzględnieniem planowanych zmian w działalności Banku. Weryfikacja przyjętych w Banku limitów odbywa się podczas sporządzania planu ekonomiczno-finansowego oraz przeglądów zarządczych procedur w zakresie zarządzania ryzykami.
28. Bank w swoich procedurach określa zasady postępowania w przypadku przekroczeń limitów.
29. Zarządzanie ryzykiem – zorganizowany proces gromadzenia, udostępniania, analizy danych dotyczących identyfikacji, pomiaru i szacowania, monitorowania i kontrolowania danego rodzaju ryzyka oraz podejmowanie na jej podstawie działań o charakterze proceduralnym, organizacyjnym i wykonawczym, mających na celu redukcję ryzyka do akceptowanego poziomu oraz eliminowanie / ograniczanie negatywnych skutków ekspozycji na ryzyko. Systemy zarządzania ryzykami, przyjęte metody i założenia w Banku podlegają okresowemu przeglądowi.
30. Systemy zarządzania ryzykami, przyjęte metody i założenia w Banku podlegają okresowemu przeglądowi.
31. Kontrolowanie ryzyka - W ramach kontroli ryzyka bank zabezpiecza się przed ryzykiem lub je ogranicza, wprowadzając odpowiednie do skali i złożoności działalności banku mechanizmy kontroli ryzyka, w szczególności w postaci limitów. Kontrola ryzyka sprawowana jest w dwóch obszarach:
 - 1) pomiar ryzyka,
 - 2) kontrola wewnętrzna.
32. Testy warunków skrajnych - zestaw różnych technik badawczych stosowanych głównie w celu określenia odporności sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku na wystąpienie wyjątkowych, niekorzystnych ale możliwych wydarzeń (tzw. szoków rynkowych). Efektem przeprowadzania testów warunków skrajnych jest tworzenie scenariuszy zachowań na wypadek ich wystąpienia (planów awaryjnych).

3. Istota i cel zarządzania ryzykiem

§ 8

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

§ 9

1. Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru lub szacowania ryzyka, kontroli ryzyka, monitorowania i raportowania o ryzyku związanym z jego działalnością, dostosowane do wielkości i profilu ryzyka.
2. Częstotliwość pomiaru lub szacowania ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz profilu i rodzajów ryzyka w działalności banku.

3. Stosowane przez bank metody pomiaru lub szacowania ryzyka uwzględniają aktualnie prowadzoną i planowaną działalność banku.

§ 10

W celu realizacji procesów wymienionych w § 9 w Banku realizowane są zadania, związane z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Podstawowe wskaźniki określające akceptowalny poziom poszczególnych rodzajów ryzyka są zatwierdzane przez Radę Nadzorczą w ramach Strategii działania Banku.

§ 11

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

1. Dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu.
2. Stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki.
3. Monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV / CRR.
4. Szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.
5. Analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego).
6. Uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego).
7. Agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku.
8. Raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej.
9. Audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku.
10. Wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

§ 12

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Banku następuje poprzez:

1. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii działania Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Pakiecie CRD IV/CRR. Zasady opracowania Strategii działania (zwanej również planem wieloletnim lub polityką długookresową) zawarte są w Instrukcji sporządzania i monitorowania planów ekonomiczno-finansowych.
2. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku niniejszej Strategii, zawierającej cele strategiczne i planowane działania średnio i długookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym (ryzykiem biznesowym). Cele strategiczne, długookresowe (Polityki długoterminowe) w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawierają załączniki nr 1-6 do niniejszej Strategii.
3. Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku.
4. Wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów ograniczania skutków podejmowanego ryzyka.
5. Opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja wdrożonych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.
6. Określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Schemat organizacji

- zarządzania ryzykiem (w ramach struktury organizacyjnej) zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.
7. Bieżąca aktualizacja szczegółowych pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku.
 8. Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych.
 9. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej i audytu.

4. Organizacja zarządzania ryzykiem

§ 13

1. Funkcjonujące w banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane w banku na trzech niezależnych poziomach.
2. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku.
3. Na drugi poziom składa się co najmniej:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez Stanowisko monitoringu, weryfikacji ryzyka i raportowania;
 - 2) działalność komórki do spraw zgodności.
4. Na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego.
5. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne, o których mowa w § 34 lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
6. Mechanizmy kontrolne na trzecim poziomie oraz niezależne monitorowanie ich przestrzegania stosuje zarządzająca tym systemem jednostka zarządzająca w przypadku Banku będącego uczestnikiem systemu ochrony.
5. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:
 1. Rada Nadzorcza,
 2. Zarząd
 3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu,
 4. Komórka monitorująca ryzyko,
 5. Stanowisko ds. zgodności,
 6. Audyt wewnętrzny,
 7. Pozostali pracownicy Banku.

§ 14

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. **Rada Nadzorcza** sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, w szczególności przez:
 - 1) zatwierdzenie określonego przez zarząd banku w Strategii działania akceptowalnego (apetyt na ryzyko) ogólnego poziomu ryzyka (profil ryzyka) oraz monitorowanie jego przestrzegania;
 - 2) zatwierdzenie przyjętej przez zarząd banku strategii zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie jej przestrzegania;
 - 3) nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem polityk i procedur, na podstawie których funkcjonować ma w banku system zarządzania ryzykiem;
 - 4) nadzór nad wykonywaniem przez członków zarządu;
 - 5) określenie zasad raportowania do rady nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w banku;
 - 6) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.
2. **Zarząd Banku** projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem, w

szczegółności przez:

- 1) określanie bieżącej i przyszłej gotowości banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowywanie i przyjmowanie strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) wprowadzanie podziału realizowanych w banku zadań, zapewniającego niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie w zakresie,
- 4) nadzorowanie zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie,
- 5) opracowywanie i akceptowanie polityk oraz zapewnianie wdrożenia procedur, na podstawie których funkcjonować ma w banku system zarządzania ryzykiem, zgodnie z przyjętymi zasadami legislacji wewnętrznej, oraz monitorowanie ich przestrzegania;
- 6) nadzorowanie wielkości i profilu ryzyka w banku,
- 7) ustanawianie zasad raportowania przez komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w banku.

Prezes nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym.

3. Stanowisko ds. zgodności – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.

4. Stanowisko monitoringu, weryfikacji i sprawozdawczości - monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Komórka ta dąży do zidentyfikowania istotnych zagrożeń wynikających ze złożoności struktury banku i grupy, do której należy bank. Wykonując swoje zadania, posiada swobodny dostęp do działalności jednostek biznesowych, prawo do uzyskiwania odpowiedzi od linii biznesowych, zapewniony dostęp do zarządu banku oraz rady nadzorczej oraz może rekomendować działania naprawcze zarządowi.

5. Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego mogą zostać zlecone do realizacji przez odpowiednie służby SSOZ BPS oraz Banku Zrzeszającego.

6. Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

5. Zasady zarządzania ryzykiem

§ 15

1. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje niniejsza Strategia oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku instrukcje i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne. Istotność poszczególnych ryzyk Bank określa na podstawie procedury zawartej w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej Banku.
2. W ramach systemu zarządzania ryzykiem bank zarządza ryzykiem przez identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku.
3. System zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej, szacowanie kapitału wewnętrznego i

dokonywanie przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego i utrzymywania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny banku, polityka wynagrodzeń oraz procedury anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w banku procedur i standardów etycznych funkcjonują w banku na podstawie strategii zarządzania bankiem, strategii zarządzania ryzykiem, polityk, procedur i planów.

4. Niezależnie od funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w banku na podstawie dokumentów, o których mowa, zarządzanie ryzykiem w banku realizowane jest także na podstawie odpowiednich analiz.

§ 16

W ramach systemu zarządzania ryzykiem bank:

- a. stosuje sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem;
- b. stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości;
- c. stosuje sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów;
- d. stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka;
- e. posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez bank ryzyka.

§ 17

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

- a. Gromadzenie informacji.
- b. Identyfikację i ocenę ryzyka.
- c. Limitowanie ryzyka.
- d. Pomiar i monitorowanie ryzyka.
- e. Raportowanie.
- f. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

§ 18

1. W niezależnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, wypłacalność, płynność oraz adekwatność kapitałową. W tym celu Bank wykorzystuje techniki testowania warunków skrajnych.

2. Stosowane przez Bank testy warunków skrajnych mają charakter uproszczony z uwagi na to, że:

- a) Bank nie jest instytucją złożoną,
- b) nie jest bankiem istotnie znaczącym w rozumieniu zapisów ustawy Prawo bankowe,
- c) działa tylko na terytorium kraju,
- d) nie działa w grupie kapitałowej,
- e) nie jest notowany na giełdzie,
- f) oferuje proste, podstawowe produkty bankowe,
- g) nie stosuje modeli w rozumieniu Rekomendacji W,
- h) nie stosuje outsourcingu czynności bankowych na dużą skalę.

3. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych.

4. Procedura (zasady) przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku przebiega według następującego schematu:

- 1) Określenie czynników wewnętrznych i zewnętrznych wystąpienia sytuacji skrajnej z uwzględnieniem skali działania, charakteru ryzyka ponoszonego przez Bank, otoczenia gospodarczego, otoczenia

regulacyjnego, czynników demograficznych i innych.

- 2) Opracowanie założeń testów warunków skrajnych opartych o dane historyczne oraz planowaną skalę działalności,
 - 3) Wykorzystanie metod statystycznych do tworzenia założeń testów warunków skrajnych,
 - 4) Określenie metod oceny wrażliwości na wystąpienie sytuacji skrajnej w stosunku do wskaźników ogólnego poziomu ryzyka, wyniku finansowego, płynności oraz adekwatności kapitałowej,
 - 5) Przeprowadzenie testu warunków skrajnych w oparciu o szczegółowe metodyki określone w procedurach zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową przez Komórkę monitorującą ryzyko.
 - 6) Sporządzenie opisu wyników przeprowadzonych testów.
 - 7) Przekazanie informacji o wynikach przeprowadzonych testów warunków skrajnych wraz z analizami ryzyka i adekwatności kapitałowej, zgodnie z procedurami szczegółowymi.
 - 8) Opracowanie propozycji działań w przypadku wykazania wysokiej wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji awaryjnej (skrajnej) przez Komórkę monitorującą ryzyko we współpracy z komórkami merytorycznymi.
 - 9) Weryfikacja planów awaryjnych przez Komórkę monitorującą ryzyko.
 - 10) Podjęcie decyzji przez Zarząd o podjęciu działań awaryjnych /uruchomieniu planu awaryjnego.
 - 11) Raportowanie wyników testów warunków skrajnych Radzie Nadzorczej, zgodnie z planem pracy Rady.
5. Przyjęte założenia testów warunków skrajnych podlegają corocznemu przeglądowi wraz z przeglądem zarządczym procedur zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

§ 19

1. Stosowanie technik testowania warunków skrajnych pozwala na ograniczenie ryzyka zmian warunków makroekonomicznych w działalności Banku. W Banku testom warunków skrajnych poddawane są takie czynniki ryzyka jak:

- a. Szokowa zmiana rynkowych stóp procentowych.
 - b. Zmiany rynkowych cen nieruchomości.
 - c. Wycofywanie depozytów.
 - d. Zmiany cen na rynku walutowym.
 - e. Wzrost kredytów zagrożonych, wywołany pogorszeniem koniunktury na rynku, wzrostem bezrobocia, zmianami w otoczeniu gospodarczym czy legislacyjnym.
 - f. Koncentracja dotycząca zabezpieczeń, branży oraz dużych zaangażowań – przekwalifikowanie ekspozycji do kredytów zagrożonych
 - g. Inne zmiany w otoczeniu Banku, koniunkturalne, społeczno-gospodarcze, klimatyczne, geopolityczne mogące mieć wpływ na ryzyko Banku – ryzyko biznesowe.
2. Założenia ilościowe i jakościowe testów warunków skrajnych podlegają ocenie eksperckiej w ramach przeglądu procedur w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz adekwatnością kapitałową.

§ 20

Wybór konkretnych technik ograniczania skutków podejmowanego przez Bank ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, toteż Zarząd dokonuje analizy opłacalności i podejmuje decyzje o zastosowaniu najbardziej optymalnych rozwiązań w zakresie organizacji, automatyzacji i dokumentowania procesów zarządzania ryzykiem w Banku.

6. Zasady ustalania wewnętrznych limitów ryzyka

§ 21

1. W Banku obowiązują wewnętrzne limity ostrożnościowe, dostosowane do skali, profilu i złożoności działalności Banku.
2. Przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość zatwierdza zarząd.

§ 22

Ustalanie i okresowa weryfikacja wewnętrznych limitów, o których mowa w §21 ma na celu dywersyfikację ryzyka w Banku.

§ 23

1. Bank określa w procedurach zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania o wynikach tego monitoringu.
2. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów są odpowiednio udokumentowane.

§ 24

1. Wysokość limitów, o których mowa w § 21 jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, określonego w Polityce kapitałowej, planie ekonomiczno-finansowym.
2. Podstawowe limity strategiczne wyznaczające ogólny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko) Banku to min.:

	31.12.2024	31.12.2025
Ryzyko kredytowe		
Wskaźnik pokrycia kredytów rezerwami	79,62%	Min 80%
NPL	3,73%	Max 5,0 %
Alokacja kapitału na ryzyko	24,44%	27%
Ryzyko płynności		
LCR	5,28	Min 3,00
NSFR	3,13	Min 1,00
Alokacja kapitału na ryzyko	0%	1%
Ryzyko stopy procentowej		
Marża odsetkowa	5,24%	Min 4,0%
TWS (+- 250 pb)	7,37%	Min 5%T1
Alokacja kap. na ryzyko	12,73%	Max 35%
Ryzyko operacyjne:		
Alokacja kapitału na ryzyko	10,26%	Max 12%
Koszty zdarzeń RO	Max 20%WK	Max 20%WK
Ryzyko walutowe		
Skala działalności walutowej jako % zobowiązań (bez K.R oraz pozabilansu)	2,66%	Max 5%
Alokacja kapitału na ryzyko	0	Max 2%
Adekwatność kapitałowa		
Współczynnik kapitału T1	23,05%	Min 20,50%
Dźwignia finansowa	7,09%	Min 4,50%
Biznesowe		
C/I	56,01	Max 60%
ROA	2,36	Min 2,0%

§ 25

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej i przechowywane przez Komórkę monitorującą ryzyko.

§ 26

1. W ramach kontroli ryzyka bank określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, o których

mowa w par. 24 sposoby wyeliminowania tego przekroczenia oraz środki mające na celu zapobieżenie takim sytuacjom w przyszłości.

§ 27

1. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczanie Radzie Nadzorczej, Zarządowi informacji o zmianach wielkości i profilu ryzyka banku.
2. Monitorowanie przestrzegania obowiązujących w Banku norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych przeprowadza Stanowisko ds. monitoringu, weryfikacji i sprawozdawczości.

§ 28

1. W banku funkcjonuje system sprawozdawczości zarządczej, wspomagający proces decyzyjny w zakresie zarządzania ryzykiem w banku, na który składa się w szczególności raportowanie o ryzyku.
2. Raportowanie o ryzyku:
 - 1) powinno zawierać rzetelne, dokładne i aktualne dane oraz dostarczać wykorzystywanych w zarządzaniu ryzykiem informacji na temat rodzajów, wielkości i profilu ryzyka w działalności banku;
 - 2) służy ocenie skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem w banku i monitorowaniu przestrzegania limitów.
3. Raport wykorzystania norm i limitów, o których mowa w § 27 przedkładany jest okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej – w cyklach czasowych ustalonych w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej”.

7. Zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem

§ 29

Bank wyznacza zadania priorytetowe w celu realizacji celów strategicznych (polityk długoterminowych) w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz określonych w planach i politykach celów średnio- i krótko-terminowych.

Priorytetowy charakter zadań w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku wynika z konieczności dostosowania wewnętrznych procedur oraz organizacji zarządzania Bankiem do zmieniających się regulacji zewnętrznych.

§ 30

Priorytetowe zadania związane z weryfikacją regulacji wewnętrznych obejmują:

1. Określenie zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku.
2. Określenie limitów alokacji kapitału wewnętrznego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
3. Podział zadań i odpowiedzialności w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zapewniający niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której to ryzyko wynika.
4. Dostosowanie struktury organizacyjnej do wielkości i profilu prowadzonej działalności.
5. Aktualizacja pisemnych polityk oraz procedur w zakresie systemu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.
6. Stała aktualizacja systemu informacji zarządczej, ze szczególnym uwzględnieniem roli Rady Nadzorczej Banku.
7. Doskonalenie systemów informatycznych, w celu ich dostosowania do wymagań nadzorczych.
8. Stałe doskonalenie metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
9. Organizowanie szkoleń dla pracowników i członków Rady Nadzorczej w zakresie zarządzania ryzykami.
10. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej.

§ 31

Za realizację zadań priorytetowych wymienionych w § 30 odpowiedzialny jest Zarząd oraz wyznaczone komórki organizacyjne Banku.

8. Kontrola ryzyka

§ 32

1. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku;
 - 4) zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
2. System kontroli wewnętrznej obejmuje dwa poziomy:
 - 1 poziom - kontrole realizowane na poziomie operacyjnym, np. mechanizmy kontrolne wpisane w procedury operacyjne, kontrola przełożonego, kontrola na drugą rękę, kontrole w systemach informatycznych itp. oraz
 - 2 poziom - kontrole realizowane przez specjalnie dedykowane do tego jednostki, tj. Stanowisko ds. Zgodności, Głównego Księgowego, Stanowisko ds. monitoringu i weryfikacji ryzyka.
3. Na mocy zapisów Ustawy o bankach spółdzielczych oraz Umowy SSOZ BPS, 3 poziom systemu kontroli wewnętrznej (audyt wewnętrzny), jest wyłączony ze struktur i jest realizowany wyłącznie przez SSOZ

§ 33

1. Każdy pracownik Banku ma obowiązek dokonywania bieżącej kontroli ryzyka na zajmowanym stanowisku pracy.
2. Stanowisko ds. zgodności oraz Członek Zarządu ds. finansowo – księgowych przeprowadzają kontrole przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przez pracowników.

§ 34

System kontroli ryzyka obejmuje następujące mechanizmy kontrolne:

1. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka.
2. Zasady strategii, polityki, procedury, instrukcje, metodologie.
3. Adekwatne systemy informacji zarządczej.
4. Proces regularnego przeglądu i oceny zgodności działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

§ 35

Celem kontroli jest ujawnienie niedoskonałości systemu, błędów procesu zarządzania ryzykiem, niedoskonałości procedur w obszarach ryzyka oraz proponowanie możliwych do zastosowania rozwiązań poprawiających jakość działania systemów i procesów zarządzania ryzykiem.

§ 36

Na podstawie sprawozdania z przeprowadzonych kontroli Zarząd Banku podejmuje decyzje odnośnie doskonalenia jakości procedur, środków technicznych i organizacyjnych obowiązujących w Banku.

9. Kultura ryzyka

§ 37

1. Promowanie w Banku kultury ryzyka ma na celu rozwój rozumienia ryzyka i zarządzania ryzykiem, nie tylko przez Zarząd Banku oraz komórki zarządzania ryzykiem, ale również przez pozostałych pracowników Banku.

2. Stosowanie w Banku kultury ryzyka pozwala pracownikom na zrozumienie skutków ich postępowania w odniesieniu do kształtowania poziomu ryzyka, a tym samym zrozumienie konieczności przestrzegania przyjętych w Banku reguł w zarządzaniu ryzykiem.

§ 38

Na pozytywne kształtowanie kultury ryzyka w Banku wpływają:

1. „Przykład z góry”, tj. zachowanie odpowiednich postaw etycznych w zakresie zarządzania ryzykiem na wszystkich poziomach zarządzania;
2. Zapoznavanie pracowników z ogólną strategią Banku ze szczególnym uwzględnieniem strategii zarządzania ryzykiem;
3. Pełne przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem, z uwzględnieniem podziału kompetencji decyzyjnych;
4. Przekazywanie do komórek biznesowych informacji w sprawie akceptowanych poziomów ryzyka;
5. uwzględnianie danych historycznych w planowaniu aktualnej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka;
6. zapewnienie efektywnej komunikacji pionowej i poziomej,
7. włączenie komórek biznesowych w zarządzanie ryzykiem, w tym w ustalanie i przestrzeganie limitów.

§ 39

Narzędziami, które podnoszą poziom kultury ryzyka w Banku są:

1. wdrażanie i doskonalenie metod zarządzania ryzykiem dostosowanych do skali i profilu działania;
2. podział zadań z zachowaniem trzech niezależnych poziomów zarządzania;
3. stosowanie jasnych i zrozumiałych procedur zarządzania ryzykiem;
4. przekazywanie nowo wprowadzonych oraz zmian procedur do odpowiednich komórek organizacyjnych;
5. prowadzenie szkoleń i bezpośredniego instruktażu w obszarze zarządzania ryzykiem;
6. opracowanie i wdrożenie procedury legislacyjnej;
7. Zaznajamianie nowych pracowników z kulturą ryzyka oraz zasadami zarządzania ryzykiem;
8. Zdefiniowanie przejrzystego systemu informacji zarządczej;
9. promowanie przez Zarząd Banku działań w zakresie zwiększenia skuteczności zarządzania ryzykiem;
10. kontrola zarządzania ryzykiem;
11. Ocena przestrzegania kultury ryzyka w ramach oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

10. Polityka zatwierdzania nowych produktów

§ 40

1. Główne kierunki rozwoju swojej oferty produktowej, Bank zawiera w strategii zarządzania Bankiem.
2. Przed wprowadzeniem nowego produktu, Bank zobowiązany jest do przeprowadzenia procesu przygotowawczego, który został szczegółowo zdefiniowany w Instrukcji zarządzania zmianami:
3. W procesie opiniowania każdego nowego produktu uczestniczy komórka zarządzania ryzykiem i komórka ds. zgodności.
4. We wzorcach umownych dotyczących nowych produktów Bank nie zawiera niedozwolonych postanowień umownych oraz postanowień, które mimo odmiennej postaci językowej, są podobne do tych wpisanych do rejestru klauzul niedozwolonych Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
5. Decyzję w sprawie wprowadzenia nowego produktu podejmuje Zarząd Banku.
6. W przypadku, gdy komórki odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem lub komórka ds. zgodności, wyrazi negatywną opinię co do zasadności zatwierdzenia nowego produktu wprowadzane są, co do

zasady, odpowiednie korekty parametrów funkcjonowania nowego produktu do momentu uzyskania pozytywnej opinii.

7. Zarząd Banku może zatwierdzić nowy produkt, w przypadkach negatywnej opinii komórek zarządzania ryzykiem lub komórki ds. zgodności, przy czym o takich przypadkach informowana jest na najbliższym jej posiedzeniu Rada Nadzorcza Banku wraz ze wskazaniem powodów, dla których Zarząd nie uwzględnił opinii wymienionych komórek.
8. Wyjątek określony w ust. 7 nie dotyczy przypadków, w których wprowadzenie nowego produktu powoduje przekroczenie przyjętych w Banku limitów lub apetytu na ryzyko.
9. Szczegółowych zasad wprowadzania nowych produktów zostały określone w Instrukcji Zasady zarządzania zmianami.

11. Ryzyko geopolityczne

§ 41

1. Ryzyka geopolityczne rozumiane jako ryzyka związane z wojnami, atakami terrorystycznymi i napięciami między państwami, które wpływają na normalny i pokojowy przebieg stosunków międzynarodowych oraz sposób, w jaki państwa kontrolują i konkurują o terytorium, co do zasady materializują się w sposób rzadki, a zarazem mogą mieć charakter katastrofalny.
2. Biorąc pod uwagę charakter ryzyka geopolitycznego działania Banku w zakresie uwzględnienia tego ryzyka w ramach ryzyka operacyjnego polegać będą na:
 - 1) identyfikacji i monitorowaniu potencjalnej materializacji wszelkich zagrożeń, które mogą wiązać się z nasileniem czynników ryzyka geopolitycznego;
 - 2) uwzględnieniu w planach ciągłości działania oraz planach awaryjnych, a także w scenariuszach testów tych planów, cyberataków związanych z napięciami geopolitycznymi, które mogą być kluczowym elementem tzw. zagrożeń hybrydowych ze strony wrogich państw;
 - 3) podejmowaniu działań mitygujących, w tym w sytuacjach znacznego cyberzagrożenia, informowaniu klientów Banku, których może ono dotyczyć, o wszelkich odpowiednich środkach obrony, których podjęcie klienci ci powinni rozważyć;
 - 4) w sytuacjach identyfikacji podwyższonego lub wysokiego poziomu czynników ryzyka geopolitycznego o charakterze operacyjnym, uwzględnianie tego ryzyka w procesie samooceny ryzyka operacyjnego oraz w scenariuszowych testach warunków skrajnych, a także sprawdzenie aktualności i wykonalności/gotowości procedur BCP/DRP;
3. Fakt wystąpienia podwyższonego ryzyka geopolitycznego oraz czynniki je determinujące Bank może identyfikować na podstawie zewnętrznych źródeł informacji, którymi mogą być m.in.:
 - 1) komunikaty właściwych organów nadzoru (np. KNF) oraz zespołów reagowania funkcjonujących w krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (np. CSIRT GOV, CSIRT MON, CSIRT NASK, CSIRT KNF);
 - 2) komunikaty/korespondencja kierowana przez Spółdzielnię.

12. Ryzyko ESG

§ 42

1. Ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej lub ładu korporacyjnego nie są traktowane jako odrębne komponenty ryzyka bankowego, lecz wpływają na różne rodzaje ryzyka finansowego, operacyjnego oraz strategicznego i biznesowego, w szczególności na ryzyko: kredytowe, rynkowe, płynności, operacyjne i reputacji.
2. Z uwagi na niematerialność oraz niepewność co do czasu pojawienia się skutków, a jednocześnie potencjalny istotny wpływ na Bank i jego kontrahentów, w tym w obszarze ryzyka operacyjnego i ryzyk z pogranicza tego ryzyka, działania Banku w zakresie uwzględnienia ryzyka ESG w ramach ryzyka operacyjnego polegać będą na:
 - 1) uwzględnieniu w procesie identyfikacji i monitorowania potencjalnej materializacji czynników ryzyka ESG, które mogą w efekcie prowadzić do powstania strat operacyjnych, uszczerbku na reputacji lub uszczerbku prawnego;

- 2) oznaczanie w prowadzonych przez Bank bazach zdarzeń / strat operacyjnych spowodowanych czynnikami ryzyka ESG;
- 3) uwzględnieniu w planach ciągłości działania (BCP) oraz planach awaryjnych (DRP), a także w scenariuszach testów tych planów, ryzyka środowiskowego (fizycznego), aby zapewnić ciągłość i zdolność do przywrócenia działalności po katastrofach, z uwzględnieniem położenia geograficznego Banku, jego aktywów rzeczowych i uzgodnień dotyczących outsourcingu;
- 4) podejmowaniu działań mitygujących, w szczególności poprzez ocenę zgodności ekspozycji Banku z obowiązującymi standardami ESG, w celu zapobieżenia przyszłym skutkom finansowym w postaci uszczerbku na reputacji lub uszczerbku prawnego;
- 5) uwzględnianiu czynników ryzyka ESG w procesie samooceny ryzyka operacyjnego oraz w scenariuszowych testach warunków skrajnych, a także sprawdzanie aktualności i wykonalności/gotowości procedur.

13. Postanowienia końcowe

§ 43

1. Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami, posiadanymi uprawnieniami, niniejszą Strategią oraz obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi.
2. Niniejsza Strategia podlega corocznej weryfikacji, której dokonuje Stanowisko ds. monitoringu, weryfikacji ryzyka i raportowania. Wnioski przedkładane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.
3. Weryfikacja, o której mowa w ust. 2 uwzględnia:
 - 1) identyfikację czynników i źródeł ryzyka sporządzoną na podstawie informacji uzyskanych z linii biznesowych;
 - 2) wyniki przeprowadzanych kontroli;
 - 3) analizy ryzyka;
 - 4) wymogi prawne;
 - 5) ocenę i weryfikację poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych;
 - 6) skuteczność mechanizmów kontroli ryzyka;
 - 7) wystąpienia przekroczeń limitów w latach poprzednich;
 - 8) zalecenia audytu wewnętrznego w zakresie zarządzania ryzykiem;
 - 9) zalecenia inspekcji organów nadzoru.
4. „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Podegrodziu” oraz jej zmiany podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.
5. Postanowienia niniejszej Strategii mają zastosowanie we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.
6. Niniejsza Strategia wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia.

Traci moc Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka przyjęta przez Zarząd dnia 07.02.2023r.

Strategia (Polityka długoterminowa) kapitałowa

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów TIER 1 i TIER 2.
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce kapitałowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Struktura funduszy własnych:

1. W celu utrzymywania funduszy własnych na poziomie wynikającym z polityki banku oraz ryzyka występującego w działalności banku bank uwzględnia następujące elementy składające się na zarządzanie kapitałowe:
 - 1) długoterminowe cele kapitałowe banku;
 - 2) preferowaną strukturę kapitału;
 - 3) kapitałowe plany awaryjne;
 - 4) utrzymywanie poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny banku.
2. Fundusze własne banku (Uznany łączny kapitał) obejmują sumę:
 - 1) kapitału Tier I oraz;
 - 2) Kapitału Tier II, którego wysokość nie przekracza 1/3 kapitału Tier 1.

Kapitały wysokiej jakości:

1. Kapitał podstawowy TIER 1
2. Kapitał TIER 1

Kapitał założycielski: Fundusze podstawowe pomniejszone o fundusz ogólnego ryzyka.

Poziom funduszy własnych:

1. Od 01 stycznia 2014r Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych banku i dodatkowych pozycji bilansu określonych przez KNF, na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe powiększonych o bufor kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny),
 - 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego,

uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny) powiększona o bufony kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny),

3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 13,50%.
4. W przypadku obniżenia łącznego współczynnika wypłacalności poniżej poziomu 15,0%, bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego współczynnika wypłacalności oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności banku.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. W oparciu o przeprowadzone symulacje Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzanej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej załączenie do planu ekonomiczno-finansowego.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na współczynnik wypłacalności i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci bądź nadwyżki ponad wymagalny minimalny współczynnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe.
Zasady tworzenia wymogów kapitałowych zawiera Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej.
3. W Polityce kapitałowej Bank określa limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie

Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.

5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono jednocześnie:
 - a) więcej niż 10% uznanych kapitałów Banku,
 - b) 10% uznanych kapitałów tych podmiotów.
7. Przekroczenie limitów, o których mowa w ust. 5 wymaga przeprowadzenia dodatkowych analiz, które winny obejmować wpływ na przestrzeganie limitów koncentracji oraz na wysokość współczynnika wypłacalności i wraz z wnioskami wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Banku.
8. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 15,00%, zgodnie ze wskazaniem KNF.
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzane przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidend.
2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:
 - 1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie nie niższym jak 15,0%;
 - 2) dąży do uzyskania następującej struktury funduszy podstawowych:
 - a) fundusz udziałowy: maksimum 10%,
 - b) fundusze: zasobowy i rezerwowy łącznie: minimum 80%;
 - 3) przeznacza co najmniej 70% wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:
 - a) strategią rozwoju banku,
 - b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,
 - c) zmiennością wyniku finansowego netto,
 - d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną;
 - e) funkcjonowaniem w ramach Systemu Ochrony Instytucjonalnej;
 - 4) dąży do uzyskania takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 5% funduszu udziałowego, nie przekroczyła 30% funduszu udziałowego banku;
 - 5) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie maksymalnie 10% funduszy własnych banku;
3. Bank przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych oraz opracowuje kapitałowe plany awaryjne, opisane w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

Cele strategiczne (Polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) Ocena ryzyka ESG,
- 5) działania organizacyjno-proceduralne.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Budowa zdywersyfikowanego portfela kredytowego:

1. Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
2. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, produktów itp.
3. Bank ustala limity zaangażowania dostosowane do limitów strategicznych (ogólnego poziomu ryzyka) określonych przez Radę Nadzorczą w Strategii działania.
4. Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.
5. Z uwagi na specyfikę inwestycje finansowe Banku cechuje wysokie bezpieczeństwo. Bank dywersyfikuje portfel inwestycji, przyjmując zasadę że ponad 80% inwestycji to inwestycje w instrumenty nie podlegające pod zapisy Rekomendacji B Komisji Nadzoru Finansowego, to jest inwestycje w instrumenty kapitałowe Banku Zrzeszającego, lokaty w tym Banku oraz papiery wartościowe Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.
6. Bank oferuje klientom detalicznym ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie (EKZH) oprocentowane zmienną, stałą oraz okresowo (na minimum 5 lat) stałą stopą procentową.
7. Bank ustala, że w kolejnych latach strategii udział kredytów oprocentowanych stałą i stało – zmienną stopą procentową będzie się zwiększał, a Bank będzie stopniowo wydłużał minimalny okres oprocentowania stałą stopą procentową detalicznych EKZH, zgodnie z założeniami

L.p.	Wskaźnik / rok	2025	2026	2027	2028
1	Minimalny udział detalicznych EKZH oprocentowanych stałą i stało – zmienną stopą procentową w portfelu detalicznych EKZH	5%	5%	7%	10%
	Minimalny okres oprocentowania stałą stopą				

2	procentową detalicznych EKZH	5 lat	5 lat	5 lat	5 lat
---	------------------------------	-------	-------	-------	-------

Działania zabezpieczające:

1. Działania zabezpieczające podejmowane są w dwóch podstawowych obszarach:
 - a) ryzyko pojedynczej transakcji,
 - b) ryzyko portfela.
2. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to:
 - a) Wdrożenie metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum egzystencji lub średniego miesięcznego wynagrodzenia także dane pochodzące z międzybankowych baz danych.
 - B) wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank.
 - c) zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji „T” oraz Rekomendacji „S”,
 - d) przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
 - e) udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku
 - f) rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,
 - g) analiza wskaźników DtI, DStI, LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie,
 - h) analiza ilościowa i jakościowa podmiotów wnioskujących o kredyt,
 - i) akceptacja niskiego poziomu ryzyka ESG).
3. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to:
 - a) dywersyfikacja kredytów,
 - b) pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących w Banku.
 - c) tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
 - d) opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej z uwzględnieniem analizy ilościowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - e) analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
 - f) wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych (np. BIK).
 - g) ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych.
 - h) Analiza wpływu bancassurance na ryzyko kredytowe.
4. W ramach polityki dotyczącej zabezpieczeń opisanej w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym Bank zawiera politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
5. W celu ograniczania skutków ryzyka Rada Nadzorcza Banku w niniejszej Strategii zatwierdza optymalne wskaźniki LtV, DtI, DStI.
6. **Wskaźnik LtV** – zgodnie z Rekomendacją „S” jest to wskaźnik wyrażający stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości zabezpieczenia na nieruchomości. Bank ustala maksymalną wysokość wskaźnika LtV na poziomie 80%,
7. **Wskaźnik DtI** - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia. Wskaźnik DtI w Banku jest ustalony na poziomie określonym przez SSOZ BPS w Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym i nie wymaga akceptacji SSOZ BPS:

A. Wskaźnik Dtl (debt to income) dla kredytów detalicznych niezabezpieczonych hipotecznie		
Lp.	Założenia	Wskaźnik maksymalny
1.	dla dochodu netto nieprzekraczającego poziomu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ¹	50 %
2.	dla dochodu netto przekraczającego poziom przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ²	65%

8. **Wskaźnik DStI** - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia w przypadku detalicznych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Wskaźnik DStI w Banku jest ustalony na poziomie określonym przez SSOZ BPS w Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym i nie wymaga akceptacji SSOZ BPS:

B. Wskaźnik DStI (debt service to income) dla kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie, udzielanych osobom fizycznym na cele niezwiązane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego lub niezwiązane z działalnością gospodarczą		
Lp.	Założenia	Wskaźnik maksymalny
1.	dla dochodu netto nieprzekraczającego poziomu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ³	40 %
2.	dla dochodu netto przekraczającego poziom przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ⁴	50 %

Działania organizacyjno-proceduralne:

1. Bank zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej poprzez wprowadzenie zasady, że osoby opracowujące dane do analizy ryzyka kredytowego nie podejmują decyzji kredytowych. Decyzja kredytowa, która spowoduje znaczące przekroczenie zaangażowania wobec kredytobiorcy wymaga dodatkowo opinii Głównego Księgowego oraz Komórki monitorującej ryzyko. Ocenę ryzyka portfela przygotowuje Stanowisko monitoringu, weryfikacji i raportowania.
2. Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu. Natomiast nadzór nad działalnością kredytową sprawuje Członek Zarządu ds. Handlowych, co zapewnia rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje na poziomie Zarządu.
3. W Banku funkcjonują regulacje wewnętrzne obejmujące zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które podlegają okresowej weryfikacji.
4. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są poddawane okresowej kontroli.
5. Akceptowalny poziom ryzyka kredytowego (apetyt na ryzyko), w tym ryzyka DEK oraz EKZH, został określony w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym oraz Polityce kapitałowej.

¹ Na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy Prawo bankowe Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku dla poszczególnych miesięcy bieżącego roku (po jego zakończeniu).

² Jak wyżej.

³ Na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy Prawo bankowe Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku dla poszczególnych miesięcy bieżącego roku (po jego zakończeniu).

⁴ Jak wyżej.

Cele strategiczne (Polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej.
- 3) utrzymanie miar płynności.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem płynności oraz w Polityce Handlowej (Planie działań marketingowych), stanowiącej uszczegółowienie Planu finansowego.

Odpowiednia struktura aktywów:

1. Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki organizacyjne Banku.
3. Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:
 - a) płynności,
 - b) bezpieczeństwa,
 - c) rentowności.
4. Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe, określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

Budowa stabilnej bazy depozytowej:

1. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.
2. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
3. Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.
4. Bank prowadzi aktywną politykę cenową zapewniającą pozyskanie depozytów.
5. Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia) opisane w Strategii działania oraz w Założeniach do planu finansowego, mające na celu zwiększanie bazy depozytowej.

Utrzymanie miar płynności:

1. Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych.
2. Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów.
3. Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych.
4. Bank systematycznie bada i przestrzega miar płynności określonych w obowiązujących regulacjach.
5. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe. Po stronie pasywnej jest to debet w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym.

Działania w celu osiągnięcia miar płynności, wynikających z Pakietu CRD IV / CRR:

1. W związku z wejściem w życie Pakietu CRD IV / CRR Bank analizuje wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR).
2. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia UE Bank jest zobowiązany utrzymywać wskaźnik pokrycia aktywów wymagających stabilnego finansowania pasywami stabilnymi (NSFR) na poziomie minimum 100%.

Akceptowalny poziom ryzyka płynności został określony w Polityce kapitałowej

Cele strategiczne (Polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- 3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz w Polityce Handlowej (planie działań marketingowych), stanowiącej uszczegółowienie Planu finansowego.

1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową opiera się na :
 - a) analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
 - b) analizach narażenia Banku na ryzyko stóp procentowych oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
 - c) prognozach kształtowania się przyszłego wyniku odsetkowego,
 - d) dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
 - e) przestrzeganiu ustalonych limitów,
 - f) realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową odbywa się poprzez:
 - a) kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
 - b) wydłużanie aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
 - c) skracanie aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie udziału instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
 - d) zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
 - e) zwiększenie liczby umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
 - f) zmniejszeniu lub zwiększeniu zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - g) zmianę strategii kredytowej.
3. Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
 - a) analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
 - b) wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,
 - c) strategię działania i rozwoju Banku,
 - d) marże realizowane na poszczególnych produktach.

4. Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem między innymi poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych.
5. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom (profil) ryzyka stopy procentowej są określone w Strategii Banku, Polityce kapitałowej oraz w Instrukcji pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej.
6. Bank w oparciu o przeprowadzane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.
7. Bank bada wpływ istotnego wzrostu stóp procentowych na wysokość raty, poziom LTV oraz informuje klientów o wzroście ryzyka związanego ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.
8. Bank zakłada stopniowe wprowadzenie zmian oprocentowania kredytów poprzez odejście od stosowania stawki WIBOR na stawkę WIRON. Bank uwzględni ww. zmianę w metodykach oceny ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego.

Z uwagi na wdrożenie zapisów Rekomendacji S, dotyczących udzielania kredytów na stałą lub okresowo stałą stopę procentową znaczenia nabiera zarządzanie ryzykiem krzywej dochodowości. Wynikający z Rekomendacji S obowiązek zapewnienia możliwości zamiany przez klientów detalicznych oprocentowania zmiennego na oprocentowanie stałe zwiększa ryzyko opcji klienta.

Akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej został określony w Polityce zarządzania kapitałem

Cele strategiczne (Polityki długoterminowe) w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1. określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
2. prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
3. opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
4. zarządzanie kadrami, z uwzględnieniem ryzyka ESG,
5. określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
6. zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
7. okresowa kontrola w zakresie ryzyka operacyjnego.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz w Polityce zgodności, stanowiących uszczegółowienie Strategii.

Podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym to:

1. Opracowanie i wdrożenie procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz bezpieczeństwem Banku, dostosowanych do przepisów zewnętrznych, z wykorzystaniem procedur wzorcowych Banku Zrzeszającego.
2. Okresowa weryfikacja przyjętych procedur wewnętrznych.
3. Identyfikacja i rejestracja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności.
4. Wycena strat zdarzeń ryzyka operacyjnego.
5. Analiza zagrożeń i propozycja działań w celu ograniczania ryzyka operacyjnego.
6. Przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz testów ciągłości działania.
7. Raportowanie wyników analiz i ocen Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej
8. Podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności.
9. Kontrola wewnętrzna i audyt.
10. Szkolenia pracowników, członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat:

- 1) Rejestrowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności. Stałe doskonalenie procesu identyfikacji i rejestracji incydentów i strat.
- 2) Analiza zdarzeń zawartych w rejestrze, wyjaśnianie ich przyczyn, analiza częstotliwości występowania.
- 3) Analiza strat z tytułu ww. rodzajów ryzyka oraz możliwości ograniczania ich skutków.
- 4) Raportowanie skutków ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności do Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z systemem informacji zarządczej.

- 5) Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków ww. zdarzeń, przy zachowaniu opłacalności podejmowanych działań.
- 6) Organizacja procesu zarządzania ww. ryzykami z uwzględnieniem zadań Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.
- 7) Organizacja systemu przepływu informacji o zmianach przepisów zewnętrznych i wewnętrznych.
- 8) Sporządzanie mapy ryzyka w celu podejmowania działań zabezpieczających.
- 9) Wdrażanie i doskonalenie narzędzi informatycznych.
- 10) Utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego:

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności odbywa się na każdym stanowisku pracy Banku w oparciu o wykaz zdarzeń zawartych w załączniku nr 1 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Każdy pracownik Banku ma obowiązek zgłaszania incydentów do przełożonego lub IODO, i pisemnie rejestrować na Karcie zdarzenia operacyjnego, której wzór zawiera załącznik nr 3 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Informację o wpisie do Karty zdarzenia (plik excel), należy przekazać osobie odpowiedzialnej za wprowadzanie zdarzeń do systemu OperNet tj. Komórcie monitorującej ryzyko, właścicielowi procesu lub osoby przez niego wyznaczonej do wprowadzenia zdarzenia do systemu OperNet. Komórka monitorująca ryzyko operacyjne dokonuje ostatecznej klasyfikacji zdarzenia i raportuje, zgodnie z szczegółową procedurą opisaną w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank rejestruje wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego bez względu na wysokość straty i częstotliwość występowania. Progi strat przyjmowane do raportowania Radzie Nadzorczej określone są w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym (7.11).

Ocena i monitorowanie ryzyka operacyjnego:

Zasady wyceny kosztów finansowych i niefinansowych zdarzeń ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności są opisane w załączniku nr 2 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Na podstawie ww. algorytmu komórka odpowiedzialna za monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego ma za zadanie oszacowanie kosztów zdarzeń, sporządzenie mapy ryzyka oraz raportowanie o wysokości poniesionych strat, podjętych działaniach itp. do Zarządu i Rady, w ramach systemu informacji zarządczej.

Działania zabezpieczające:

- 1) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku
- 2) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku.
- 3) Zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka.
- 4) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów;
- 5) osłabianie i niwelowanie skutków szkodliwych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka.

- 6) Stosowanie ubezpieczeń.
- 7) Tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania.
- 8) Okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

Transfer ryzyka:

Bank stosuje następujące metody transferu ryzyka:

1. Ubezpieczenia,
2. Pokrycie kosztów strat przez pracownika winnego zaniedbań,
3. Outsourcing.

Opis zasad stosowania odpowiednich form transferu ryzyka zawierają szczegółowe procedury operacyjne Banku.

Zarządzanie kadrami:

- 1) Zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego bank na wszystkich szczeblach zarządzania
- 2) Stosowanie zasad dobrej praktyki bankowej w relacjach z klientami.
- 3) Analiza skarg i wniosków związanych z działalnością Banku.
- 4) Unikanie konfliktów interesów,
- 5) Stosowanie zasady równości płci,
- 6) Organizacja szkoleń.
- 7) Kontrola wewnętrzna

Docelowy profilu ryzyka operacyjnego:

W związku z tym, że Bank został uznany przez Komisję Nadzoru Finansowego za małą, niezłożoną instytucję docelowy profil ryzyka operacyjnego określono na podstawie ustalonych wskaźników KRI:

Lp.	KRI	OPIS WSKAŹNIKA	Poziom bezpieczny	Poziom ostrzegawczy	Poziom krytyczny
ROTACJA PRACOWNIKÓW					
1.	Liczba pracowników przyjętych w okresie sprawozdawczym	Miara narażenia na ryzyko pomyłek pracowników ze względu na brak doświadczenia	1	2 -3	4
2.	Liczba pracowników odchodzących z pracy w okresie sprawozdawczym	Miara narażenia Banku na ryzyko utraty kluczowych i doświadczonych pracowników	1	2 -3	4
PROCESY					
3.	Liczba rachunków na koniec miesiąca-ogółem	Informacja o liczbie i rodzaju usług bankowych wykorzystywanych przez klienta	7 000	+ - 10%	+ -20%
4.	Liczba operacji powyżej kwoty wysokiej w okresie sprawozdawczym (kwartał)	Informacja na podstawie rejestrów transakcji	500	+ - 10%	+ -20%
5.	Liczba dni w miesiącu zamkniętych z różnicą kasową (nadwyżki, niedobory kasowe) na 1 prac.	Miara skali zawodności pracownika w zakresie obsługi kasowej w odniesieniu do liczby dni, w których wystąpiły różnice kasowe	1	2-3	4
6.	Liczba nowych umów kredytowych w miesiącu	Znaczny wzrost może świadczyć o zbyt dużym obciążeniu pracowników kredytowych natomiast spadek o rezygnacji klientów z usług kredytowych Banku	< 20-40>	+ - 10%	+ -20%
7.	Liczba nowych depozytów w miesiącu	Znaczny wzrost może świadczyć o zbyt dużym obciążeniu pracowników	<35-60>	+ - 10%	+ -20%

		Obsługi Klienta, natomiast spadek o rezygnacji klientów z usług depozytowych			
SYSTEMY					
8.	Czas w h niedostępności bankomatu na koniec m-ca	Miara sprawności infrastruktury sieciowej	24	36	48
9.	Czas w h niedostępności serwerów. w tym bankowości elektronicznej na koniec m-ca	Miara sprawności kluczowych systemów informatycznych	3	6	9
10.	Liczba wykrytych włamań do systemu w okresie raportowania	Miara bezpieczeństwa systemu	0	1	2
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE					
11.	Liczba oszukańczych transakcji(zewnętrznych) w tym zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy	Miara narażenia Banku na straty	0	1	1
12.	Liczba aktów wandalizmu	Miara narażenia Banku na koszty z tytułu utraty aktywów	0	1	1

Na profil ryzyka operacyjnego wpływa lokalny charakter działania Banku. Docelowy profil ryzyka operacyjnego w Banku można określić jako akceptowalny.

Bank zakłada tolerancję / apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 20% utworzonego wymogu kapitałowego, tj. suma strat z tytułu ryzyka operacyjnego w kolejnych latach nie przekroczy 20% utworzonego, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE.

Bank określa wartości progowe strat z tytułu ryzyka operacyjnego w ramach poszczególnych klas zdarzeń w horyzoncie czasowym obejmującym okres obowiązywania Strategii działania Banku:

zł				
Rodzaj zdarzenia	2025	2026	2027	2028
1. Oszustwa wewnętrzne	500	500	500	500
2. Oszustwa zewnętrzne	5 000	5 000	5 000	5 000
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	5 000	5 000	5 000	5 000
4. Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	1000	1000	1 000	1 000
5. Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	20 000	20 000	20 000	20 000
6. Zakłócenie działalności gospodarczej i awarie systemu	15 000	15 000	15 000	15 000
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	73 500	73 500	73 500	73 500
RAZEM	120 000 ~ 20 %* WK	120 000 ~ 20 %* WK	120 000 ~ 20 %* WK	120 000 ~ 20 %* WK

Działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości progowe sum strat zostaną przekroczone to:

1. Identyfikacja przyczyn przekroczeń,
2. Określenie działań zależnych od przyczyn przekroczenia:
 - a) organizacyjnych,
 - b) proceduralnych,

- c) technicznych.
- 3. Weryfikacja planów awaryjnych oraz planów ciągłości działania
- 4. Modyfikacja technicznych systemów zabezpieczających
- 5. Weryfikacja procedur kontrolnych
- 6. Weryfikacja procedur operacyjnych
- 7. Szkolenia pracowników
- 8. Ocena możliwości transferu ryzyka.

Szczegółowy opis działań podejmowanych w przypadku wzrostu ryzyka znajduje się w regulacjach operacyjnych Banku.

Załącznik nr 6
do Strategii zarządzania ryzykami

Cele strategiczne (Polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym (rynkowym)

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Na rynku walutowym, Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut) .
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie,

przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.

11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nieznacząca, tj. nie przekroczy 5% sumy zobowiązań z wyłączeniem kapitału regulacyjnego i pozycji pozabilansowych.

12. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Akceptowalny poziom ryzyka walutowego został określony w Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym.